

Základní škola, Příbram II,
Jiráskovy sady 273

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

DLOUHODOBÁ

*zpracovaná dle metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí,
žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j.: 20 006/2007-51
a dalších dokumentů z oblasti primární prevence.*

„MOJE ŠKOLA“

Příloha ŠVP ZV

Vypracovali: Mgr. Dagmar Moravcová
Mgr. Hana Machutová

Mgr. Miloš Příbyl
ředitel školy

Úvod

V současné době se děti stále častěji setkávají s vážnějšími problémy a častěji musí čelit mnohému nebezpečí ve svém okolí.

Velký vliv na zdravý vývoj dětí mají v první řadě **rodiče a rodina**, neboť dítě by mělo do školy přicházet již s osvojenými základními dovednostmi, duchovními i mravními hodnotami, mezi něž patří i vztah a slušné chování ke svým spolužákům a učitelům a také vzájemná úcta a sebeúcta.

Po zahájení základního vzdělávání má na utváření osobnosti a osvojování správných norem chování velký vliv **škola a učitel**. Je však důležité do života školy zapojit také zákonné zástupce, kteří pak mohou zpětnou vazbou pozitivně působit na osvojování zdravého životního stylu svého dítěte a jeho socializaci.

Působení na mladou generaci musí mít charakter **preventivní** a zároveň **výchovně vzdělávací**. Musí jít o proces zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, o rozvoj dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebeustrukce, projevů agresivity a porušování zákona. Hlavním cílem školy by mělo být aktivní zapojení žáků do výuky a nenásilnou formou jim předkládat principy zdravého životního stylu.

Primární prevenci rizikového chování žáků můžeme definovat jako souhrn iniciativ, aktivit a strategií určených k zamezení negativních následků spojených s rizikovým chováním žáků, včetně právních, sociálních a dalších. Zamezit rozšiřování rizikového chování v naší škole je také cílem této dlouhodobé strategie a cílem všech pedagogů školy. Chceme vyhledávat či vytvářet programy pro žáky zaměřené na rozhodovací schopnosti s cílem naučit je identifikovat problémy, nalézat řešení a vybírat si z alternativ, nabízet programy a projekty zaměřené na individuální cenění si sebe sama, podporování vlastní přirozené jedinečnosti a její rozvíjení a dále programy zaměřující se na sociální dovednosti (včetně komunikačních a mezilidských dovedností) a schopnosti řešit mezilidské konflikty. Strategie dlouhodobě počítá i nácvikem dovedností odmítání drogy, zejména u starších žáků a dlouhodobých programů zaměřených na prevenci. V neposlední řadě předpokládáme zařazení aktivit, které nabízejí alternativy a podněcují žáky k účasti např. na sportovních a kulturních akcích s cílem smysluplně naplnit volný čas a rozvíjet se.

Otázka získání pozitivního postoje k vlastnímu tělu, životu, ale i umění najít si životní cíl a včasné prevence rizikového chování vedoucí žáky základních škol k ochraně zdraví, osobnostně i sociálně růst, je pravděpodobně nejdůležitějším cílem, ke kterému by měla primární prevence na školách směřovat.

Dlouhodobá strategie obsáhla všechny věkové kategorie našich žáků, protože primární prevenci je třeba zařadit od nejútlejšího věku, zaměřena je však zvýšeně na žáky ve věku 11-15 let, které považujeme v naší škole za nejohroženější skupinu, vzhledem k regionálním podmínkám (zvýšený výskyt rizikových jevů v regionu). Předpokladem realizace strategie je spolupráce všech pedagogů a samozřejmě i zákonných zástupců žáků se školou. Rádi bychom dlouhodobě zapojili rodičovskou veřejnost, oslovili nestátní organizace.

Cílové skupiny

Cílovou skupinou jsou všichni žáci školy a kooperativně i zákonní zástupci žáků. Program je zaměřen na primární prevenci, tedy na předcházení nežádoucího rizikového chování.

Charakteristika

Jsme školou plně organizovanou, s 1. až 9. postupným ročníkem a školní družinou. Kapacita školy je 650 žáků, kapacita ŠD 200 žáků. V současnosti má škola okolo 480 žáků, což nám umožňuje výuku některých předmětů v odborných učebnách, které postupně budujeme z klasických učeben. Odborné učebny vytvářejí podmínky pro výuku zohledňující potřeby každého jedince - v závislosti na jeho učební typologii, k získávání vědomostí, dovedností a postojů a utváření kompetencí potřebných pro život (profil absolventa základní školy).

Poskytujeme žákům možnost využití infocentra školy, které je zpřístupněno žákům i o poledních přestávkách. Žáci zde mohou s metodickou podporou pedagogů získávat informace z různých zdrojů a pracovat s nimi. Pedagogové jim pomohou také s výběrem literatury atp. Na základě evaluačního procesu (anketa žáci i pedagogové, záznamy o návštěvnosti) jsme se přesvědčili o užitečnosti infocentra a jeho potřebě v komplexu vzdělávacího procesu při utváření informační a čtenářské gramotnosti žáků.

Jsme školou městskou, která je také spádovou školou pro žáky z okolních málotřídních škol a blízkých obcí. Protože je v Jiráskových sadech umístěno autobusové stanoviště, má škola velmi výhodnou polohu z hlediska dopravní obslužnosti. V postupných ročnících jsou paralelní třídy, z nichž od 6. ročníku je vždy jedna skupina žáků se zaměřením na matematiku a informatiku (dříve na matematiku a přírodovědné předměty). Třídy jsou děleny na menší skupiny pro výuku cizích jazyků, praktických činností, tělesnou výchovu, někdy také na český jazyk, matematiku, chemii a fyziku nebo na volitelné předměty. Volitelných předmětů je celá škála, která zahrnuje volitelné předměty pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i žáky nadané. Svoje záliby si žáci mohou rozvíjet v nabízených jazykových, uměleckých, sportovních a hudebních zájmových útvarech a v profilované zájmové činnosti ve školní družině. Škola se také specializuje na výuku českého jazyka cizinců - ze zemí Evropské unie i mimoevropských - a jejich začleňování do výuky, do mikroklimatu školy a socializace ve společnosti.

Výchovně vzdělávací strategie školy **v oblasti prevence rizikových projevů chování a jednání žáků**

- ✓ Předcházet projevům rizikového chování a jednání žáků. Na naší škole se prozatím neobjevil závažnější problém. Dosavadní případy byly ojedinělé a vždy byly vyřešeny na místě (TU, MP, VP, popř. vedení školy).
- ✓ Flexibilně doplňovat a měnit MPP se situací ve škole, na základě evaluace situace v uplynulém školním roce.
- ✓ Realizaci aktivit, stanovených v plánu školy pro stávající školní rok a aktivit a projektů dlouhodobého charakteru (soulad se ŠVP školy), utvářet u žáků žádoucí kompetence v oblasti osobnostní a sociální.
- ✓ Vytvářením podmínek pro smysluplné využití volného času dětí - spolupracovat se zákonnými zástupci žáků, s institucemi v regionu a dobrovolnými vedoucími zájmových aktivit (odborná způsobilost) - minimalizovat prostor pro rizikové jevy.
- ✓ Poskytovat a zajišťovat poradenské služby pro žáky, jejich zákonné zástupce i pedagogy – - konzultační centrum MP a VP a spolupráce s dalšími institucemi.
- ✓ Zapojením se do projektu ZDRAVÁ ŠKOLA, certifikát sítě ŠPZ, utvářet návyky zdravého životního stylu.
- ✓ Průběžným prováděním sociometrie tříd zjišťovat aktuální stav, změny, vývoj mikroklimatu tříd a aktivně a účinně reagovat.
- ✓ Úzkou vzájemnou spoluprací mezi vedením školy, třídními učiteli, ostatními pedagogy a zákonnými zástupci žáků - na jednáních výboru Občanského sdružení rodičů (dříve SRPŠ), třídních schůzkách, Školské radě atd., v oblasti týkající se problematiky rizikových projevů chování a jednání žáků (šikana, problematika užívání návykových látek atd., záškoláctví), utvářet prostředí otevřené komunikace a vzájemné důvěry.
- ✓ Vzděláváním pedagogických pracovníků v oblasti rizikových projevů chování, zvyšovat jejich právní vědomí a dovednosti při prevenci a řešení rizikových projevů chování a jednání žáků.
- ✓ Důsledným monitoringem neomluvené absence utvářet vědomí zákonné povinnosti a předcházet záškoláctví.
- ✓ Využíváním všech podpůrných prostředků, doprovodných programů a aktivit utvářet u žáků potřebné osobní kompetence pro všechny oblasti rizikových projevů chování a jednání, závislostí, xenofobie, všech projevů šikany atd.

Vytýčení rizikového chování

Primární prevence rizikového chování u žáků je zaměřena na:

I. Předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- ✓ záškoláctví,
- ✓ agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie, homofonie,
- ✓ kriminalita, delikvence,
- ✓ závislostní chování, užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky), netolismus, gambling,
- ✓ onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek,
- ✓ rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
- ✓ spektrum příjmu potravy,
- ✓ negativní působení sekt,
- ✓ sexuální rizikové chování.

II. Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- ✓ domácího násilí,
- ✓ týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ✓ ohrožování mravní výchovy mládeže.

AKTIVITY ŠKOLY V OBLASTI NAPLŇOVÁNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE

1. Primární prevence

Základním principem je výchova ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování. Cílem je zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech nebo co nejvíce omezit škody způsobené jejich výskytem mezi žáky.

V současnosti probíhá ve škole realizace ŠVP ZV, ve kterém je velký důraz kladen na zdravý životní styl, výchovu ke zdraví, osobnostní výchovu, prevenci již vytyčeného rizikového chování a jevů. V běžných vyučovacích hodinách žáci pracují aktivními metodami práce (dále vyjmenovanými) a naším cílem je, aby byli vedeni ke zdravým postojům sebevědomého a zodpovědného občana, který chrání zdraví své i svých blízkých. Prakticky ve všech předmětech umožňují učební osnovy komunikovat a pracovat s dětmi na téma prevence rizikového chování a jevů.

Témata primární prevence prolínají všemi předměty, ale především se jedná o Výchovu k občanství a ke zdraví, Přírodopis, Člověk a jeho svět a Chemii. V rámci ŠVP ZV jsou témata zařazena ve vzdělávacích oblastech: na 1.stupni Člověk a jeho svět, na 2.stupni Člověk a příroda, Výchova k občanství a ke zdraví. V těchto předmětech budou předány žákům objektivní a současné informace o rizikovém chování a jevech, způsoby prevence i represe. Děti budou pravdivě informovány o rizicích, které zneužívání návykových látek může přinést, že se jedná zejména o problémy osobní, osobnostní, zdravotní, sociální, rodinné, finanční a další. Dále budou děti informovány o rizicích spojených s jednotlivými projevy rizikového chování.

Témata zařazená dle věku

6 - 11 let

Cílem primární prevence v tomto věku je prohlubovat dovednosti, jak chránit své zdraví a rozvíjet sociální dovednosti. Zároveň předat jednoznačné informace o škodlivosti alkoholu a tabáku, včetně vymezení základních pravidel týkajících se užívání těchto látek.

Základem je výchova ke zdravému životnímu stylu, utváření počátků právního vědomí (první seznamování se s právy dítěte), vytváření pozitivního školního a třídního klimatu, přátelských vztahů dětí i dospělých. Důraz je kladen na všestranný rozvoj dětí a vhodnou nabídku odpoledních zájmových činností i různorodého programu školní družiny.

Znalosti a dovednosti:

Uplatňuje zásady zdravého životního stylu.

Posuzuje místa a situace, kdy je ohroženo zdraví.

Používá pravidla první pomoci.

Pokouší se stanovit postup v určitých mimořádných situacích.

Zdůvodňuje zásady správného chování vůči sobě i ostatním.

Ví o existenci lidí, kteří mohou záměrně ublížit a zná způsoby chování a jednání v těchto situacích.

Zdůvodní nebezpečnost návykových látek a odmítá s nimi experimentovat, včetně léků.

Seznamuje se s pojmy radioaktivní, chemické a biologické látky.

Plánuje svůj čas pro práci, učení, zábavu a odpočinek.

Rozpoznává možná nebezpečí a chováním se jim snaží předcházet.

Formuluje škodlivost a nebezpečnost legálních i nelegálních návykových látek a jejich vliv na zdraví.

Pečuje uvědoměle o své zdraví.

V modelových situacích aplikuje asertivní chování a způsoby odmítání návykových látek.

Klíčové kompetence:*Kompetence k učení*

Poznává svou chybu a snaží se ji napravit s pomocí učitele.

Kompetence komunikativní

Vyslechne druhého.

Mluví s ostatními s respektem, dodržuje pravidla slušného chování.

Osvojuje si základy asertivity.

Kompetence sociální a personální

Uvědomuje si nutnost vzájemné úcty v mezilidských vztazích.

Při potížích nesvaluje vinu na druhé.

Neodmítá názory ostatních, nebojí se požádat o pomoc, dokáže pomoci slabšímu.

Zvažuje názory ostatních, respektuje je.

Odlišnost kultur chápe jako součást kosmopolitní společnosti.

Kompetence občanské

Neohrožuje zdraví své ani zdraví svých spolužáků a učí se vhodně reagovat, páchá-li se škoda na zdraví, duši nebo majetku vlastní osoby i druhých.

Seznamuje se se školním řádem, uvědomuje si své školní i mimoškolní povinnosti.

Váží si svých spolužáků, respektuje odlišnost lidí a jejich hodnot.

Chápe povinnost odmítat fyzické i psychické násilí, pozná útlak a kruté zacházení.

Učí se rozpoznávat krizové situace.

Podílí se na kulturním dění, odsuzuje vandalství.

11- 15 let

Cílem primární prevence v tomto věku je prohlubovat dovednosti jak chránit své zdraví a rozvíjet sociální dovednosti, především v navazování zdravých vztahů mimo rodinu, schopnost čelit sociálnímu tlaku, dovednost rozhodovat se, efektivně řešit konflikty apod. Zároveň předat jednoznačné informace o škodlivosti alkoholu a tabáku, včetně vymezení základních pravidel týkajících se užívání těchto látek. Zásadní místo zde mají specifické programy primární prevence zaměřené na problematiku návykových látek, jejich účinky a rizika, tj. vytvořit povědomí o drogách – o nepříznivých zdravotních a sociálních důsledcích spojených s užíváním drog. Cílem primární prevence v tomto věku je také nabízet pozitivní alternativy trávení volného času, podpořit protidrogové postoje a normy, seznámit se s možnostmi řešení obtížných situací, včetně možností, kam se obrátit v případě problémů spojených s užíváním návykových látek. Seznámení žáků se zdravotními riziky spojenými s užíváním návykových látek (HIV – AIDS, různé typy žloutenky atp.) je nedílnou součástí primární prevence žáků.

Základem je výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních, postupné vytváření postojů a způsobů chování, které napomáhají zdravému vývoji žáků a tvoření etických norem. Důraz je kladen na utváření pozitivních vztahů uvnitř školy i třídy. Využívá se metod aktivního učení a workshopů ve výukových předmětech propojených s touto problematikou. Snahou všech dospělých je rozvíjet vzájemnou důvěru mezi učiteli a žáky, práci se třídou jako skupinou, poznávání dětí i mimo výuku a školu (pravidelné mimoškolní akce, akce v době vyučování zařazené do výuky jednotlivých předmětů, projektové dny). Ze strany školy se postupně hledají cesty spolupráce se zákonnými zástupci žáků. Rovněž žákům 2. stupně ZŠ jsou nabízeny zájmové aktivity. Žáci 8. a 9. ročníku jsou pak připravováni pro vstup do reálného života ve společnosti a světa práce formou besed a exkurzí (socializace, volba povolání).

Znalosti a dovednosti:

Spolupracuje i v obtížných sociálních situacích.

Dovede vysvětlit, proč je potřeba své jednání a chování ve škole podřídít školnímu řádu a z něj vyplývajícím pravidlům.

Komunikuje otevřeně, pravdivě, přiměřeně situaci, s porozuměním pro potřeby druhých.

Objasní potřebu tolerance ve společnosti, uznává a respektuje práva svých spolužáků, pedagogických pracovníků a zaměstnanců školy.

Vysvětlí škodlivost kouření a požívání alkoholu, začíná přemýšlet o svých životních cílech.

Dovede vytvořit režim svého dne, aby tento odpovídal základním zásadám zdravého životního stylu, usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví, podílí se na programech podpory zdraví v rámci školy.

Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace, řeší případné neshody nebo konflikty s druhými lidmi nenásilným způsobem.

Hodnotí a na příkladech doloží význam lidské solidarity, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení.

Uvědomuje si potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnost i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám.

Rozpoznává netolerantní, rasistické a xenofobní projevy v chování lidí.

Uvědomuje si rizika zneužívání návykových látek, orientuje se v účincích nejznámějších návykových látek, uvědomuje si rizika rozvoje závislosti na návykových látkách a jejich zdravotní rizika a důsledky.

Používá v situacích ohrožení osobního bezpečí účinné způsoby chování, uvědomuje si, že setkání s lidmi agresivními a pod vlivem návykových látek může být nebezpečné.

Rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání.

Respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí.

Nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhájí svá práva.

Je informován, s kterými se může setkat drogami a zná teoreticky jejich účinek, uvědomuje si, že závislost je horší než samotná droga.

Svým chováním a jednáním respektuje u ostatních potřebu jistoty a bezpečí, bojuje účinnými prostředky proti násilí ve škole, rodině, vrstevníky.

Rozpozná poruchy příjmu potravy, odhadne možné příčiny a navrhne prevenci.

Dokáže vysvětlit a uplatňovat argumenty proti užívání návykových látek, umí poradit sobě i druhým, kde hledat případnou odbornou pomoc při různých závislostech, analyzuje společenská rizika užívání drog a navrhne jejich možnou prevenci.

Analyzuje příčiny trestné činnosti mladistvých a dokáže navrhnout možnosti ochrany, varuje před různými podobami násilí a není lhostejný k týrání a zneužívání nejen dětí, ale i starých lidí, odmítá projevy rasismu, xenofobie a jakéhokoli druhu nenávisti.

Je schopen rozpoznat deviantní chování některých jedinců a zná způsoby jednání, chování a rozhodování se v těchto situacích.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Formuluje, jaký význam má získaná informace pro běžný život.

Kompetence k řešení problémů

Určí, koho a čeho se daný problém týká, odhadne, co ho způsobuje.

Kompetence komunikativní

Rozlišuje, zda mluví se svým vrstevníkem nebo dospělým, se známým či neznámým člověkem.

Obhajuje svůj názor asertivním způsobem.

Kompetence sociální a personální

Spolupracuje s dětmi z jiných kultur a pomáhá jim.

Kompetence občanské

Respektuje základní lidská práva a povinnosti.

Je schopen jednat úměrně svému věku v krizových situacích ohrožujících jeho samotného nebo jiné osoby.

2. Nespecifická primární prevence

Veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, vedoucí k dodržování určitých společenských pravidel, zdravému rozvoji osobnosti, k odpovědnosti za sebe sama a své jednání.

Oblast je naplňována především nabídkou různorodé zájmové činnosti orientované na žáky 1. i 2. stupně ZŠ a rozšířením nabídky profilované činnosti školní družiny. Škola podporuje ozdravné pobyty třídních kolektivů se zaměřením na možnosti využití volného času, zařazuje osobnostně sociální výchovu a environmentální výchovu do programu těchto výjezdů.

3. Specifická primární prevence

Aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků:

- a) všeobecná prevence,
- b) selektivní prevence,
- c) indikovaná prevence.

Předpokládáme zařazení některých doporučených programů nebo projektů do vyučovacích předmětů nebo ročníků. Programy se budou obměňovat dle nabídky spolupracujících organizací nebo dle doporučení a zpracování programu ŠMP a vyučujícími jednotlivých předmětů.

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Žáci během devíti let své školní docházky projdou některými programy, které jsou zaměřeny na konkrétní rizikové chování a jevy. Snahou vedení školy je, aby pedagogové pracovali formou aktivních metod a zařazovali programy do ročníků po dohodě se ŠMP. Škola úzce spolupracuje s PPP Příbram, SVP Příbram a K-centrem Příbram (Magdalena, o.s.), Zdravotním ústavem atp.

V současné době je možné zařazovat a využívat následující projekty:

Projekty nabízené K-centrem Příbram nebo Magdalena, o.s. Příbram.

Projekty nestátních a neziskových organizací – aktuální nabídka.

Programy občanských sdružení a obecně prospěšných společností.

Programy vytvořené orgány státní správy a samosprávy, Policií ČR, Městskou policií Příbram a jinými organizacemi.

4. Efektivní primární prevence

Komplexní programy, interaktivní programy pomáhající žákům čelit sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykové látky, zvyšování sebevědomí, zvládání úzkosti a stresu apod.

V této oblasti je snahou školy realizovat dlouhodobé i krátkodobé programy zaměřené na konkrétní třídní kolektivy. Školní metodik prevence spolupracuje za tímto účelem s K-centrem Příbram, SVP Příbram, PPP Příbram a vyhledává i další instituce nabízející spolupráci a partnerství v oblasti primární prevence rizikového chování. Pedagogům jsou nabízeny k realizaci některé osvědčené nebo doporučené programy (např. Třída plná pohody – SVP Příbram, program Městské policie Příbram, Fotbalem proti zločinu atd.)

Školní strategie se zaměřuje dlouhodobě na všechny čtyři typy primární prevence a zejména na to rizikové chování, se kterým se setkáváme ve škole i mimo ni mezi dětmi a mládeží a u kterého předpokládáme, že se může objevit i mezi našimi žáky:

1. Experimentování a zneužívání alkoholu, nikotinu a dalších návykových látek, zejména marihuany.
2. Šikanování, psychické i fyzické, vyčleňování jedinců nebo celých skupin z kolektivu.
3. Vandalismus, násilné chování.
4. Kriminalita.
5. Gamblerství.
6. Xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus.
7. Zneužívání a závislost na virtuálních médiích-PC, video, televize...
8. Záškoláctví.
9. Patologické jednání vůči vlastní osobě (sebepoškozování).
10. Poruchy příjmu potravy.
11. Týrání dítěte.
12. Zneužívání dítěte.
13. Zanedbávání dítěte
14. Jednání v krizových situacích (setkání s devianty).

Strategie dále podporuje zdravý životní styl, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity). Snahou je také pomáhat dle možnosti jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin, jako jsou minority nebo cizinci v rámci školy.

DLOUHODOBÉ CÍLE

Mezi zásadní a hlavní dlouhodobé cíle strategie „MOJE ŠKOLA“ řadíme tyto strategie:

- Společné budování a poskytování pozitivní a tvůrčí atmosféry ve škole.
- Vedení žáků k sebevědomí, reálnému sebehodnocení, zdravému životnímu stylu, právnímu vědomí, odpovědnosti za své chování.
- Vedení žáků ke zdravé komunikaci mezi sebou, komunikaci a důvěře mezi učiteli a žáky.
- Vedení žáků ke stanovení si reálných cílů v životě, poznání sebe sama, zvládání stresu a napětí.
- Zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči rizikovému chování a jevům, závislostem, stresu a dlouhodobým frustracím a nepříznivým životním situacím.

- Zvýšení kvality životních postojů dětí a dospívající mládeže.
- Zvýšení OBJEKTIVNÍ informovanosti žáků - nejen během vyučovacích hodin, ale i během projektů, seminářů, besed, výukových a vzdělávacích bloků.
- Učení žáků dovednosti řešit problémy bez pomoci alkoholu, nikotinu, léků a návykových látek.
- Získávání rodičů k aktivní a úzké spolupráci se školou.
- Propojení školy - rodičovské veřejnosti - pomocných organizací.
- Poskytování odborných informací, doporučení a pomoci zákonným zástupcům žáků.
- Navazování kontaktů s organizacemi a institucemi, které se touto problematikou zabývají.

METODY PRÁCE

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči rizikovému chování a jevům a snížení vlivů, které narušují osobnostní a sociální vývoj mládeže. U návykových látek jde též o snižování jejich dostupnosti. Nezastupitelné místo v preventivních strategiích na naší škole mají metody založené na aktivním sociálním učení, které si kladou za cíl napomáhat žákům zvládat různé životní problémy a konflikty, učit je pracovat ve skupině, radovat se z výsledku společné práce, dívat se na sebe i na vrstevníky z různých úhlů pohledu, přemýšlet o sobě i o druhých, dokázat říci svůj názor i učit se pozorně naslouchat druhým. Žáci by si měli postupně uvědomit svoji zodpovědnost za svůj život, za své činy a své zdraví.

Kromě tradičních metod práce prevence rizikového chování budou využívány další metody, které byly vyzkoušeny a které se osvědčily. Zkušený pedagog dokáže konkrétní témata prevence uplatnit v jakémkoliv předmětu, stejně jako metody podporující primární prevenci.

- Aktivní sociální učení.
- Komunitní kruh.
- Kritické myšlení.
- Modelace a hraní rolí (jiných než „já“), simulační hry („jak bych se já choval“).
- Vyhledávání informací z různých zdrojů a prezentace, využívání knižního koutku „Prevence“ ve školním infocentru (knižní tituly pro žáky i pedagogy s touto problematikou).
- Zadávání samostatných prací – eseje, výtvarné práce, slohové práce.
- Přednášky, besedy, diskuse (s učitelem, pozvanými odborníky), brainstorming.
- Nácvik verbální i neverbální komunikace.
- Krátkodobé a dlouhodobé projekty.
- Zážitkové programy, workshopy, pobytové akce.
- Relaxační techniky.

KOORDINACE MPP

Při zpracování MPP úzce spolupracuje školní metodik prevence s výchovnou poradkyní, se statutární zástupkyní ředitele školy Mgr. Dagmar Moravcovou, s ředitelem školy Mgr. Milošem Příbylem a ostatními pedagogickými pracovníky školy.

Spolupráce probíhá také s dalšími subjekty:

PPP Příbram,
okresní metodik prevence, krajský metodik prevence,
SVP Příbram,
K-centrum Příbram (Magdalena, o. p. s.),
Odbor sociálních věcí Městského úřadu Příbram,
Policie ČR,
Městská policie Příbram.

VLASTNÍ MPP

Vlastní MPP zpracovává školní metodik prevence na základě dlouhodobých a krátkodobých cílů stanovených touto strategií. MPP je konkrétní dokument zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagog. sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Je zpracováván vždy na jeden školní rok a je průběžně vyhodnocován. Písemné vyhodnocení je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

S obsahem, realizací, cíli a plány MPP vždy pro daný školní rok jsou všichni pedagogičtí pracovníci seznámeni a na realizaci MPP se podílejí.

Přehled základních školských dokumentů pro oblast prevence, prevence kriminality a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže:

Úmluva o právech dítěte (Zákon 104/1991 Sb.)

Listina základních práv a svobod (Zákon 23/1991 Sb.)

Protidrogová strategie EU 2005 – 2015

Dlouhodobý program zlepšování zdravot. stavu obyvatelstva ČR „Zdraví pro všechny v 21.století“, Usnesení vlády č. 1066/2002 Sb.)

Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009 - 2012

MŠMT ČR, odbor pro mládež, Praha 2002

Bílá kniha Evropské komise Nový podnět pro evropskou mládež

Zákon č. 561/2004 Sb.,

o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákonů č. 383/2005 Sb., č. 112/2006 Sb., č. 158/2006 Sb., č. 161/2006 Sb., č. 165/2006 Sb., č. 179/2006 Sb. a č. 342/2006 Sb.

Zákon č. 562/2004 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění zákona č. 264/2006 Sb.

Zákon č.94/1963 Sb.,

o rodině, ve znění pozdějších předpisů, se změnami platnými k 1. 1. 1997

Zákon č. 359/1999 Sb.,
o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č. 563/2004 Sb.,
o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 167/1998 Sb.,
o návykových látkách

Zákon č. 258/2000 Sb.,
o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon 109/2002 Sb.,
o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb.,
o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

Vyhláška MŠMT č. 48/2005 Sb.,
o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.

Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb.,
o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb.,
o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Vyhláška č. 73/2005 Sb.,
o vzdělávání dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Č. j. 25 884/2003-24,
Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, Věstník MŠMT sešit 11/2003

Č. j.: 14 423/99-22 (Věstník MŠMT ČR, sešit 5, květen 1999),
Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

Č. j.: 10 194/2002-14,
Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

MŠMT ČR, odbor pro mládež, Praha 2002
Evaluace a diagnostika preventivních programů

MŠMT ČR, odbor pro mládež, Praha 2002
Volný čas a prevence u dětí

Č. j.: 20 006/2007-51 – Příloha č.1

Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, který doporučuje konkrétní postupy škol a školských zařízení při výskytu vybraných rizikových forem chování dětí a mládeže

Č. j.: 11 691/2004-24,

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č. j. 11 691/2004-24,

Věstník MŠMT sešit 6/2004

Č. j.: 37 014/2005-25,

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy,

Věstník MŠMT sešit 2/2006

Příkaz ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. 3/2006,

k postupu při zabezpečení realizace vyhlášky č. 60/2006 Sb., o psychické způsobilosti pedagogických pracovníků č. j. 10 446/2006-24, Věstník MŠMT sešit 5/2006

Výchova ke zdraví, Poruchy příjmu potravy /příručka pro učitele/, PhDr. František David Krch, PaedDr. Eva Marádová, CSc., Praha 2003

Volný čas a prevence u dětí a mládeže /dokument MŠMT/

Další informace k problematice prevence zneužívání návykových látek a dalšího rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT jsou dostupné na internetové stránce MŠMT www.msmt.cz.

Školní řád Základní školy, Příbram II, Jiráskovy sady 273

POSTUPY ŠKOLY PŘI VÝSKYTU RIZIKOVÝCH PROJEVŮ CHOVÁNÍ A JEDNÁNÍ

se řídí platnými předpisy, zejména:

Zákon č. 359/1999 Sb.,

o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č.94/1963 Sb.,

o rodině, ve znění pozdějších předpisů, se změnami platnými k 1. 1. 1997

Šikana

Č.j.: 28 275/2000-22

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních

Kriminalita / + vandalismus a násilné chování/

Č. j. 25 884/2003-24

Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, Věstník MŠMT sešit 11/2003

Č. j. 20 006/2007-51

Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Vandalismus a násilné chování**Č. j. 20 006/2007-51**

Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Gamblerství + zneužívání a závislost na virtuálních médiích

Při zjištění skutečnosti, že je žák školy gambler, nebo se ho tematika gamblerství a zneužití virtuálních drog úzce osobně týká, je zapotřebí šetrně toto vyšetřit, zaangažovat zákonné zástupce žáka a poskytnout žákovi a rodině kontakt na odbornou pomoc, kterou doporučíme, s neprodlenou návštěvou odborníka na danou tematiku a zahájit terapii.

Xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus**Č. j.: 14 423/99-22 (Věstník MŠMT ČR, sešit 5, květen 1999)**

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

Záškoláctví**Č. j.: 10 194/2002-14**

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

Patologické jednání vůči vlastní osobě, poruchy příjmu potravy

Jestliže bude mít učitel sebemenší podezření na uvedené projevy, velmi opatrně a citlivě se bude snažit sehnat další důkazy vedoucí k odhalení tohoto jednání. Neprodleně se spojí se zákonnými zástupci žáka, dětským lékařem žáka a doporučí návštěvu odborného zařízení (psychologa, psychoterapeuta) a doporučí co nejčasnější zahájení léčby a terapie. Při léčení je rodině nápomocný s plněním školních povinností. Tuto informaci oznámí pedagogům, kteří zprávu považují za velmi důvěrnou.

Výchova ke zdraví, Poruchy příjmu potravy /příručka pro učitele/, PhDr. František David Krch, PaedDr. Eva Marádová, CSc., Praha 2003

Týrání dítěte, zneužívání dítěte, zanedbávání dítěte**Zákon č.94/1963 Sb.,**

o rodině, ve znění pozdějších předpisů, se změnami platnými k 1. 1. 1997

Zákon č. 359/1999 Sb.,

o sociálně právní ochraně dětí

Pokud má učitel podezření či nepřímé důkazy těchto jevů, velmi citlivě a opatrně se snaží vyšetřit další skutečnosti. Hlavním úkolem je ochránit dítě a poskytnout mu první i následnou pomoc při těchto činech. Rychlá a účinná spolupráce s odborníky je základním předpokladem. Je nápomocen v krajních případech odebrání dítěte na základě soudního rozhodnutí. K dítěti učitelé přistupují jako k oběti zvláště závažných trestných činů, které mohou vážně ohrozit jeho zdravý psychický i fyzický vývoj.

SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI ORGANIZACEMI A INSTITUCEMI

v souvislosti s rizikovým chováním žáků

Středisko výchovné péče	318632266
PPP Příbram	318624085, 31867758
Oddělení sociálně- právní ochrany dětí MěÚ Příbram	318 402 232
Odbor školství MěÚ Příbram	3186592633
Linka důvěra Příbram	318631800 od 15:00 do 06:00
Linka důvěry pro děti	08001555555
ALIAS o. s.	318631990
Poradna pro rodinu	318622571
PhDr. L. Maršíková, klin. psycholog pro děti a dorost	318626427
PhDr. J. Burianová	604152606
Fond ohrožených dětí	224221137
OHS MUDr. Marie Skalošová	318622824
AT ambulance, psychiatrie pro děti MUDr. Michal Goetz	318654479
AT ambulance, III. poliklinika, MUDr. Pavel Žebrakovský	318621915
Petr Ostrčil, soukr. psychoterapeut	318675738
Záchytka Příbram	318626137
K-centrum (Magdalena, o. p. s.)	318 622 010, 737 391 214
Policie ČR	158
Městská policie ČR	156
Drop-in Praha, MUDr.I.Douda, MUDr.J.Presl	
Nadace Filia	900003981

V Příbrami: 30. 11. 2011

Zpracovali: Mgr. Machutová Hana, školní metodik prevence

Mgr. Moravcová Dagmar, zást. řed. školy

Mgr. Miloš Příbyl, řed. školy